

Kretingos kunigo kurti atvirukai sklido po visą pasaulį

Šiais metais Velykos buvo kitokios – ramesnės, tylesnės, be giminių, draugų ir artimųjų lankymo. Tačiau draugus bei artimuosius vistiek prisiminėme ir elektroniniu paštu, Facebook ar telefonų žinutėmis skriejo tūkstančiai mirksinčių paveikslėlių su riedančiais margučiais, cypsinčiais viščiukais, linksmomis pūkuotais triušiuokais ar įvairiaspalvių gėlių puokštėmis.

Kunigas ir savamokslis menininkas

O tais laikais, kai prisilietimas nebuvo uždraustas ir nekėlė baimės, kai laiškas pašto dėžutėje nesukeldavo įtampos ir nerimo, tada žmonės vieni kitus džiugindavo savo pačių pieštais arba dailininkų, grafikų kurtais pirktiniais atvirukais.

Šiandien pristatome mūsų kraštiečio kunigo, politinio kalinio, tremtinio Antano Petronaičio pieštus velykinius atvirukus. Šventų Velykų, Kalėdų, vardadienių ir kitoms progoms jis pats piešė atvirukus ir kūrė sveikinimų tekstus, kurie pasklido po Tėsių vyskupijos dvasininkų ir tikinčiųjų namus, pasiekė už Atlanto gyvenusius gimines ir draugus.

Aliiejniais dažais dvasininkas nutapė kelis paveikslus, kuriuos išdovanojo artimiesiems. Nors buvo savamokslis, bet griežė smuiku, grojo gitara, mandolina, gražiai giedodavo, tapė, mylėjo gamtą ir iš jos semdavosi temų savo kūrybai.

Kartenos zakristijono sūnus

Antanas Petronaitis (1905 m.

gruodžio 17, Kartena – 1989 m. spalio 16, Kretinga) gimė Kartenos zakristijono Antano ir Viktorijos Miltakytės Petronaičių šeimoje Kartenoje.

1911 m., sulaukęs šešerių, pradėjo lankyti Liaudies mokyklą, tačiau 1914 m. Pirmasis pasaulinis karas nutraukė Antano mokslus. 1926 m. baigė Plungės realinę gimnaziją, o 1932 m. – Kauno kunigų seminariją, 1932 metais gegužės 21 dieną išventintas kunigu.

Primicijų mišias aukojo Darbėnų bažnyčioje. Tų pačių metų liepos mėnesį paskirtas vikaru į Žeimius, kur ištarnavo net 12 metų.

Tarnavo Tūbausiuose ir Padvariuose

Antrojo pasaulinio karo metu, vokiečiams traukiantis, kunigas A. Petronaitis buvo suimtas. Sugedus jį lydėjusių vokiečių kareivių vežimo ratui, kartu su kunigu St. Kakarieka pasuko į Kretingos pusę, kur Ankštakių kaime, neseniai statytame namelyje palei geležinkelį gyveno jo tėvai, sesuo Felicija su savo vyru, Lietuvos kariuomenės karininku Jurgiu Ožeraičiu ir trimis jų dukterimis.

Tuometinių aplinkybių verčia-

mas, apsisprendė likti Žemaitijoje ir buvo paskirtas aptarnauti Tūbausių bažnyčią bei Padvarių senelių prieglaudą, kuria rūpinosi vienuolės pranciškonės.

Padvarių vienuolyne gavo kambarėlį. Ne kartą NKVD, ieškodami banditų, apsiginklavę naktimis krėtė Padvarių vienuolyną, o šventų Mišių metu net ir Tūbausių bažnyčią.

1946 m. kunigas Antanas Petronaitis liko vienintele tėvų bei sesers dukterų paguoda ir rėmėju, nes Felicija ir Jurgis Ožeraičiai slapstėsi nuo NKVD, vėliau buvo suimti, tardomi ir ištremti.

10 metų praleido tremtyje

1948 m. spalį uždaryti Padvarių bei Kretingos vienuolynai, suvaržytos kunigų teisės. A. Petronaičiui pavesta toliau rūpintis Tūbausių bažnyčia. Kasdien buvo sekamas, net bažnyčioje, pamokslų metu.

1949 m. birželio 27 dieną suimtas ir traukiniu su apsauga išvežtas į Vilniaus Lukiškes. 1949 m. rugsėjo 24 d. Ypatingojo pasitarimo nuteistas 10 metų lagerio.

1949 m. lapkričio 9 d. išvežtas į Karagandos srities Steplągą,

Kartenos zakristijono šeimoje gimęs Antanas Petronaitis atrado ne tik pašaukimą tarnauti Dievui ir žmonėms, bet ir tapo savamoksliu menininku. Kretingos muziejaus archyvo nuotr.

vėliau – į Pesčianlagą. Lageriuose praleido 7 metus.

1956 m. balandžio 2 d. paleistas, grįžęs į Kretingą, paskirtas bažnyčios altariaistu.

Buvo uolus Dievo ir žmonių tarnyboje: krikštydavo, tuokdavo, laidodavo. Paliko užrašytų ne vieną šimtą pamokslų.

A. Petronaitis buvo ramaus būdo, švelnus, taikus, geranoriškas. Tikinčiųjų buvo gerbiamas ir mylimas dėl iš jo sklindančios meilės, geru-

mo, kantrybės, uolumo, pasišventimo, pasiaukojimo, kuklumo ir kartu tvirtumo eiti pasirinktu keliu.

Virtualią kunigo A. Petronaičio parodą galima apžiūrėti internetinėje svetainėje www.kretingosmuziejus.lt skiltyje „Naujienos“.

Pagal Juditos Felicijos Ožeraitytės pasakojimą parengė Jolanta KLIETKUTĖ

Dvasininkas, būdamas savamokslis kūrėjas, savo pieštais atvirukais siuntė šilumą ir šviesą artimiesiems ir bičiuliams net už Lietuvos ribų. Kretingos muziejaus archyvo nuotr.

